

matig gebruik van acetosal het hoogst onwaarschijnlijk is, dat hypoprotrombinemie de oorzaak van de maagbloeding is. De mogelijkheid bestaat, dat de capillaire permeabiliteit door het gebruik van acetosal wordt verhoogd. Voorlopige gegevens hierover doen het echter onwaarschijnlijk voorkomen, dat dit de enige oorzakelijke factor is.

De conclusie is, dat de plaatselijke chemische werking van acetosal zo niet de enige, dan toch de belangrijkste factor is bij het ontstaan van maagbloedingen. De werking via de bloedbaan na een eenmaal voltooide resorptie kan van secundair belang worden geacht.

Literatuur: ALVAREZ, A. S. en W. H. J. SUMMERSKILL (1958) *Lancet* II, 920. — BARBOUR, H. G. en V. C. DICKERSON (1938) *Arch. int. Pharmacodyn.* 58, 78. — DOUTHWAITE, A. H. en G. A. M. LINTOTT (1938) *Lancet* II, 1222. — DOUTHWAITE, A. H. (1954) *Lancet* II, 917. — HURST, A. en G. A. M. LINTOTT (1939) *Guy's Hosp. Rep.* 89, 173. — KELLY, J. J. (1956) *Amer. J. med. Sci.* 232, 119. — MUIR, A. en I. A. COSSAR (1955) *Brit. med. J.* II, 7. — LANGE, H. F. (1957) *Gastroenterology* 33, 770. — ROSKAM, J. en H. VAN CAUWENBERGE (1952) *Presse méd.* 60, 1344. — STUBBÉ, L. TH. F. L. (1957) *Proefschrift, Leiden*; (1958) *Brit. med. J.* II, 1062. — Het Hormoon (1954) 6, 168.

VACCINATIE TEGEN INFLUENZA

Vraag No. 33. In verband met de mogelijkheid, dat er in het voorjaar 1959 een nieuwe influenza-epidemie komt, vraagt de directie van een fabriek, of het zin heeft het personeel met (polyvalent) vaccin in te enten.

Antwoord. Daar grote influenza-pandemieën vrijwel altijd binnen korte tijd zijn gevolgd door nagolven, is het waarschijnlijk, dat dit ook zal geschieden na de pandemie van 1957/1958, doch het is niet met zekerheid te voorspellen wanneer. Het is echter denkbaar, dat dit reeds in de loop van 1959 kan gebeuren.

Voor influenza-vaccinatie komen in aanmerking chronische hart- en longpatiënten, suikerzieken, lijders aan furunculose, en zwangeren, daar bij deze groepen de frequentie van pneumonieën het hoogste is, evenals de sterfte daaraan. Bij proefnemingen in 1957 met het Aziatische-influenzavirus bleek, dat vaccinatie het aantal ziektegevallen met 60 tot 70 pct verminderde. Het vaccineren van gezonde personen kan het beste geschieden op het ogenblik waarop de epidemiologische dienst der Wereldgezondheidsorganisatie bericht, dat er weer een epidemie in of buiten Europa uitbreekt, en de verwekker daarvan bekend is.

Het is de vraag, of het zin heeft, gezonde mensen te vaccineren, die in de periode van september 1957 tot april 1958 duidelijke influenza hebben doorgemaakt; men verwacht namelijk niet, dat de antigene structuur van de verwekker van de tweede golf sterk zal afwijken van die der eerste. Vanzelfsprekend geldt dit niet voor influenza-B, die echter maar zelden een zeer grote verbreiding heeft.

INGEZONDEN

EETLUSTREMMENDE MIDDELEN

„Er bestaan in Nederland geen dieven, want diefstal is bij de Wet verboden”. — Dit is ongeveer de strekking van een ingezonden stuk van J. VAN NIEKERK (1959).

„Drogisten leveren geen wekaminen af, want mijn U.A. commissie verbiedt aan de groothandel deze aan drogisten af te leveren”, is zijn betoog, dat overigens door geen enkel feit wordt gestaafd.

Wat nu is deze „speciale U.A. Commissie”? Het is een commissie uit de specialité-handel, zonder wettelijke status, vallende buiten het Staatstoezicht op de Volksgezondheid. Ondanks hevige verzet van de belanghebbenden heeft de Geneesmiddelenwet aan deze toestand thans een eind gemaakt.

De houding van de Nederlandse apotheker in de strijd tegen het wekaminen-misbruik is in deskundige kringen te zeer bekend, dan dat deze hier verdediging zou behoeven. Discussies over farmaceutische ethiek houdt men met vrucht overigens slechts inter pares.

Receptplicht kent men in Nederland reeds sinds de invoering van de Opiumwet van oktober 1919. Dat de vrije beroepsuitoefening der apothekers aan sommige belangengroepen een doorn in het oog is, was reeds bekend. De apothekers delen dit lot met o.a. de artsen.

Literatuur: NIEKERK, J. VAN (1959) *Ned. T. Geneesk.* 103, 82.

Amsterdam, 12 januari 1959

J. H. LIGTERINK,
apotheker en arts

„Diefstal is bij de wet verboden”. Overtreding van deze wet leidt tot bestraffing. Dit is de enige manier om de wet te handhaven; nochtans zullen er ook wel dieven rondlopen, die geen straf hebben gekregen. Ook wanneer de U.A.-materie wettelijk is geregeld, zal overtreding van de regelen vóórkomen.

Overigens heeft de wetgever het nodig geoordeeld uitbreiding te geven aan de recept-plicht door het instellen van een U.R.-lijst.

Bij het ontbreken van enige wettelijke regeling op het gebied van de handel in specialité's, heeft de organisatie van binnenlandse en buitenlandse industrie en handel, met vrijwillige medewerking van de georganiseerde drogisten reeds ruim 30 jaar geleden een orgaan geschapen om de ongebreidelde verkoop van gevaarlijke geneesmiddelen te voorkomen.

Tijdens de behandeling van de geneesmiddelenwet heeft de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid in de Staten-Generaal bij herhaling zijn waardering voor dit werk uitgesproken; bovendien gaven de door deze organisatie opgestelde normen de Minister aanleiding tot de uitspraak, dat „de privaatrechtelijke U.A.-lijst zeker in aanmerking komt... als vertrekpunt bij het maken van de wettelijke regeling” op dit gebied. Voorts acht hij het effect van deze organisatie zo groot, dat hij „het bijzonder zou betreuren”, indien het bedrijfsleven de gemaakte regelingen „voortijdig zou laten eclipseren”.

Mocht naar de mening van LIGTERINK in Nederland opwekamine in de handel zijn, die niet op de U.A.-lijst voorkomt, dan verzoekt ondergetekende hem, de U.A.-commissie hiervan in kennis te stellen.

De overtredingen van U.A.-regelingen, welke regelingen door de erkende drogisten vrijwillig zijn aanvaard, worden door hun rechtsprekende organen streng gestraft. Nog onlangs is voor een dergelijke overtreding een boete van f7000,— opgelegd.

Literatuur: Verslag van de handelingen der Eerste Kamer gedurende het zittingsjaar 1957-1958. (1958) 52e vergadering, 12 juli 1958, bl. 3498.

Amsterdam, 6 maart 1959. J. VAN NIEKERK, *arts,*
secretaris van de U.A.-commissie der
Pharmaceutische Handelsconventie.

BOEKAANKONDIGINGEN

W. A. BOEKELMAN, *Erythrocytennatrium en schildklierfunctie.* Proefschrift Utrecht, 11 november 1958 (promotor: Prof. Dr. L. A. HULST). 63 bl., 14 tabellen. Drukkerij en uitgeverij v/h Kemink en Zoon N.V., Utrecht 1958.

De schrijver heeft een onderzoek ingesteld naar het erythrocytennatrium bij normale controlepatiënten, hypothyreose en hyperthyreose. Hij vond bij 56 pct van de hyperthyreotische patiënten een verhoging van het celnatriumgehalte, die hij significant achtte. De term „significant” steunt hier echter niet op een mathematische analyse. Ik heb ook verder enige bezwaren tegen de inhoud van dit proefschrift. Het parallelisme, dat volgens de schrijver bestaat tussen de verhoging van het erythrocytennatrium en de klinische symptomen, heb ik uit de geciteerde tabel 9 niet kunnen afleiden. Het aantal patiënten, bij wie de invloed van thyreostatica of strumectomie werd nagegaan, bedroeg slechts 4. Het erythrocytennatrium daalde slechts weinig, en pas na verscheidene maanden.

De mening van de schrijver, dat dit onderzoek een aanwinst kan vormen voor de diagnostiek van de hyperthyreose, is onvoldoende gestaafd door de medegedeelde resultaten. De waarden voor de plasma-elektrolyten in tabel 14 geven gedeeltelijk een te groot deficit van anionen.

Bij de bestudering van dit werk is een kritische instelling wel noodzakelijk.

P. FORMIJNE

J. TAUZIN, *Guide coprologique pour l'interprétation clinique de l'examen des selles.* 132 bl. Masson et Cie., Parijs 1958. Prijs: ingen. 1250 Fr.frs.

In Frankrijk is het gebruikelijk, dat ontlasting onderzocht wordt, niet door de arts zelf of in een onder zijn toezicht staand laboratorium, maar in onafhankelijke laboratoria. Deze verschaffen van de ingestuurde faeces uitvoerige verslagen. In het boekje dat TAUZIN, badarts in Plombières, heeft geschreven, wordt uiteengezet, hoe de arts deze gegevens moet beoordelen en gebruiken. Daarbij worden verschillende vormen van diarree, colitis, rottings- en gistingsdyspepsie, motiliteitsstoornissen, enz. besproken. Tenslotte volgen de diëten die TAUZIN pleegt voor te schrijven. Deze zijn uiteraard aangepast bij Franse eetgewoonten en daardoor voor Nederland niet zonder wijziging geschikt.

B. K. BOOM

A. Ciba foundation symposium on amino acids and peptides with antimetabolic activity. Onder redactie van G. E. W. WOLSTENHOLME en C. M. O'CONNOR. 286 bl., 28 fig. J. & A. Churchill, Londen 1958. Prijs: geb. 45 sh.

Het verschijnen van No. 17 der bekende Ciba Foundation Symposia, als kritische samenvatting van vele resultaten der anti-metabolieten-hypothese, zal door biochemici en farmacologen met voldoening worden begroet, want een recent overzicht van dit zich ontwikkelende gebied is altijd nodig. Het is begrijpelijk, dat bij de peptiden de nadruk vooral wordt gelegd op de antibiotica, terwijl de anti-tumoreigenschappen meer bij de veranderde aminozuren worden beschreven. Aminozuurderivaten met hormoonfuncties worden hier niet besproken; het gebied is begrensd tot stoffen met

antibiotische of „cytotoxische” eigenschappen. Het was te verwachten, dat bijzondere aandacht wordt besteed aan de chemie van deze stoffen; hier en daar bleek het ook mogelijk, een samenhang tussen structuur en biologische eigenschappen te voorspellen.

Het symposium bevat 17 overzichten, gevolgd door discussies, en daarbij nog een belangwekkende algemene bespreking, en een inleiding en sluiting door de voorzitter. Het is voor de chemisch-therapeutische onderzoeker, doch ook reeds voor de toepassende clinicus een waardevol bezit. Een register van onderwerpen is aanwezig.

R. BRINKMAN

R. NEUBERT en G. SCHRÖDEL, *Grundriss der Sozialhygiene.* 283 bl., 84 fig. VEB Gustav Fischer Verlag, Jena 1958. Prijs: geb. DM. 19,20.

Na te hebben vastgesteld, dat alle burgers van de Duitse Democratische Republiek duidelijk in de gezondheidspolitiek van hun regering de resultaten van de „Sozialhygiene” kunnen aantonen, terwijl men in de Duitse Bondsrepubliek niet de moed heeft gehad nieuwe plannen tot ontwikkeling te brengen (bl. 40), delen de schrijvers in hun voorwoord mede, dat het hun bedoeling is, de „Gesundheitspolitiker” in volksvertegenwoordigingen een boek in handen te geven, waarin de problematiek van een moderne, socialistische gezondheidszorg tot klaarheid wordt gebracht. Ik kan niet beoordelen, of het boek voor Oost-Duitsland aan dit doel beantwoordt, doch kan wel vaststellen, dat alleen reeds door de wijze van het brengen van de stof, dit boek niet als een sociaal-geneeskundig overzicht naar Nederlandse opvattingen kan worden beschouwd. Als men in het hoofdstuk „Volkskrankheiten” bij zenuwziekten ($\frac{1}{2}$ bladzijde) bijvoorbeeld leest, dat de onrust, het lawaai, de concurrentie, of de vrees niet vooraan te blijven „zehrt an den Nerven”, en dat de enige causale therapie is: ordening in de samenleving („Die beste Prophylaxe ist der Sozialismus”), dan meen ik, dat er geen behoefte aan bestaat, de Nederlandse bibliotheken met deze sociaal-geneeskundige lectuur te verrijken.

P. MUNTENDAM

W. DAVID, *Dringliche Therapie in der inneren Medizin.* 5e druk. 330 bl. VEB Georg Thieme, Leipzig 1958. Prijs: geb. DM. 9.

In 1956 verscheen de vierde druk van dit werk. Het werd in dit Tijdschrift (1957, 101, 2438) besproken. Mijn mening erover is sindsdien onveranderd gebleven; er staat te veel in dit boek. Voor een niet-ingewijde is het moeilijk hieruit een keus te doen. Polypragmasie wordt op deze wijze in de hand gewerkt. Het boek bevat bovendien talrijke onjuistheden en verkeerde adviezen. Ik kan het niet aanbevelen.

W. J. BRUINS SLOT

F. ROBERTS, *Medische termen.* Herkomst en gebruik van vreemde woorden. Vertaald en bewerkt door R. D. SIMONS. 70 bl. D. B. Centen's Uitgeversmaatschappij, Hilversum 1958. Prijs: ingen. f 4,50.

Dit uit het Engels vertaalde en bewerkte boekje is, blijkens de ondertitel, bestemd ons over „herkomst en gebruik van vreemde woorden” in te lichten. Allerlei, in hoofdzaak Griekse en Latijnse, woorden en samenstellingen worden besproken en, niet zeer overzichtelijk, groepsgewijze gerangschikt. Over de Engelse uitgave heb ik geen oordeel. De Nederlandse bewerking kan ik tot mijn spijt niet aanbevelen; zij is weinig leerzaam en wemelt bovendien van onjuistheden en fouten.

J. J. VAN LOGHEM Sr.